

ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ 1991–2016 РР.

Анохін М.В.

Правова система України

– це цілісна, структурно впорядкована за допомогою джерел права та інших юридичних засобів стійка взаємодія суб'єктів національного права, що забезпечує досягнення належного правопорядку як необхідної умови функціонування та розвитку українського суспільства

Формування правової системи незалежної України.

Умови для її створення з'явилися після проголошення Декларації про державний суверенітет 1990 р. і Акта про незалежність України 1991 р.

Важливе значення для формування незалежної правової системи мало прийняття у 1996 р. Конституції України, яка зафіксувала правові засади її подальшого економічного, політичного та соціально-культурного розвитку, накреслила основні шляхи реформування її правової системи

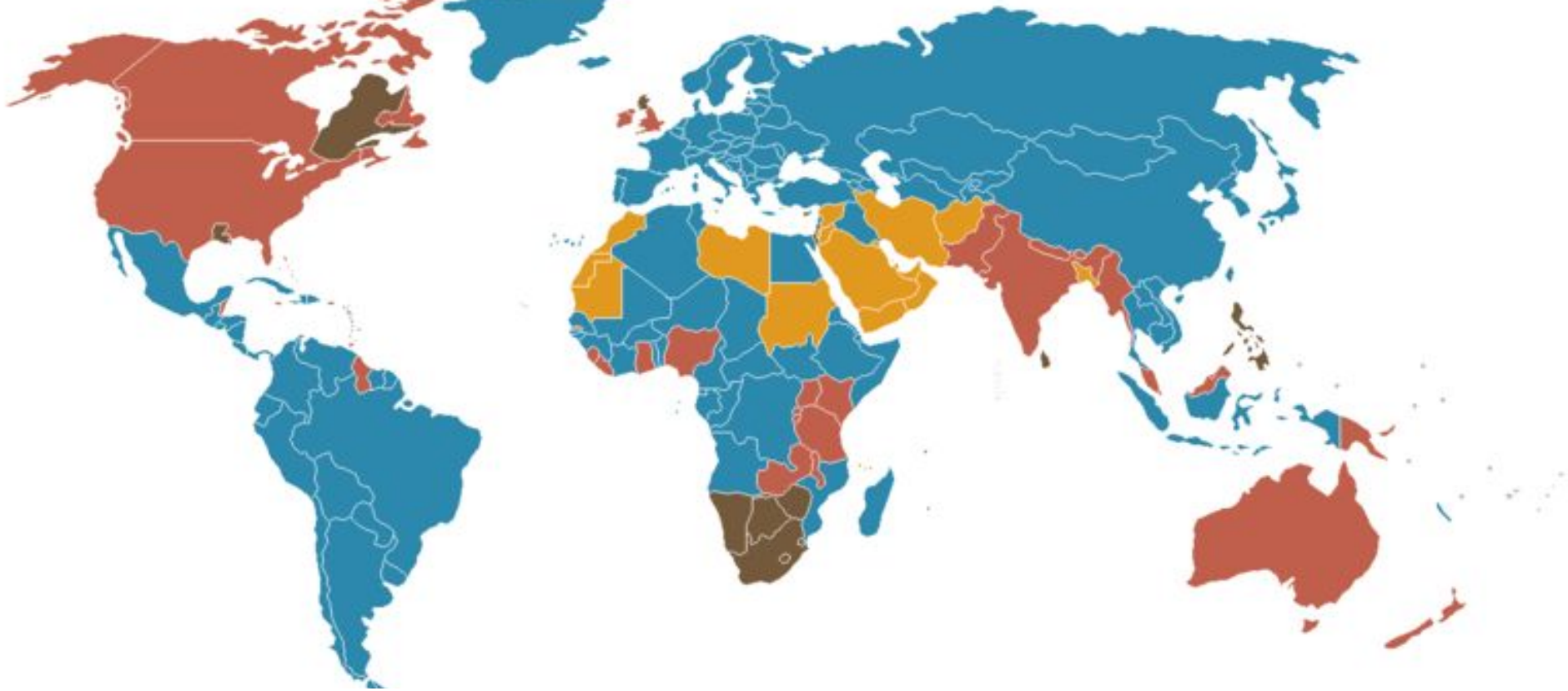

Проголошення незалежності України відкрило реальну можливість і створення розгалуженої законодавчої системи. У реформуванні законодавства в період з 1991 до 1996 рр. намітилися три основні напрямки:

- пристосування чинних правових норм 60–70–х рр. до ринкової економіки і плюралістичної демократії.
- прийняття нових правових актів, також покликаних забезпечити здійснення ринкової економіки і плюралістичної демократії.
- в Україні активно проводиться робота з підготовки проектів нових кодексів. Реформуванню піддано усі галузі права.

У 1995 р. Україна стала членом Ради Європи, взяла на себе зобов'язання щодо реформування правової системи і впровадження європейських стандартів. Значний вплив на національну правову систему справляє сприйняття практики Європейського суду з прав людини. Крім того, починаючи з 90-х рр. XX ст. відбувається адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Класифікація Р. Давида

Відомий французький компаративіст пропонує два рівноправні критерії, за допомогою яких відбувається класифікація правових систем :

- юридична техніка, якою користуються юристи тієї чи іншої країни, вивчаючи і практикуючи право;
- однакові філософські, політичні й економічні принципи.

Перший критерій, по суті, є технічний, а другий – ідеологічний. На підставі цих критеріїв Р. Давид висунув ідею трихотомії – виокремлення трьох правових сімей (романо-германської, англосаксонської, соціалістичної), до яких примикає весь інший юридичний світ, що охоплює чотири п'ятих планети за назвою «релігійні і традиційні системи».

Класифікація К. Цвайгерта

Видатний німецький вчений висуває як критерій класифікації поняття «правовий стиль». На думку К. Цвайгерта, поняття стилю як відмінної риси давно вже не є винятковим привілеєм мистецтва. Відповідно до твердження відомих компаративістів К. Цвайгерта і Х. Кьотца «в порівняльно-правовому дослідженні треба прагнути до того, щоб навчитися розпізнавати правові стилі та визначати правові сім'ї і окремі правопорядки, що входять до них, відповідно до індивідуалізованих елементів стилю, інших чинників, що відображають стильові особливості правової сім'ї або правопорядку».

Вони вводять такі критерії:

- походження та еволюція правової системи,
- своєрідність юридичного мислення,
- специфіка правових інститутів,
- природа джерел права,
- ідеологія .

Всі ці критерії К. Цвайгерт об'єднав в особливе поняття, іменоване «правовий стиль».

Проблеми становлення, формування і функціонування правової системи стають предметом дослідження українських вчених – В. Лозового, М. Кравчука, В. Копейчикова, В. Ортинського, В. Опришка, Ю. Оборотова, В. Погорілка, П. Рабіновича, Н. Оніщенка, С. Скакун, В. Піддубної, Ю. Шемшученка та інших.

Зарубіжні вчені: С. Алексєєв, В. Лазарєв, В. Любашиць, А. Мордовцев, І. Тимошенко, О. Малько, М. Марченко, М. Матузов, В. Синюков, Ф. Решетников, А. Черданцев, Р. Давид та К. Жоффре-Спінозі, Ж. Карбоньє, Л. Фрідмен, Р. Кевельсон, Г. Кьотц і К. Цвайгерт та інші.

Трансформація правової системи України повинна створити нову модель, спрямовану на зародження можливостей та належних умов для розвитку людської особистості. Правова система України повинна відштовхуватися від засад юридичного позитивізму, і формуватися на ідеї забезпечення пріоритету права. Національна правова система повинна відображати спрямованість українського права на реалізацію та захист прав і свобод громадян і, тим самим, виявляти його гуманістичну спрямованість у системі регулятивного й охоронного механізму та складової національної культури, законності та правопорядку в країні.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

